

Budapest, 1890. július 11. – Budapest, 1948. november 21.

Régi székely lófő nemesi eredetű családból származott. Apja tanítóképző intézeti tanár volt. Szülei a kevés költséggel járó katonai pályára küldték. 1907-ben a Soproni Honvéd Főreáliskolában érettségizett, ettől fogva használta hivatalosan Dálnoki előnevet, majd kimagasló eredménnyel végezte el a Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémiát, a háború után pedig a vezérkari hadiakadémiát. 1910-ben avatták huszártiszt hadnaggyá. Az első világháborúban különböző frontokon harcolt főhadnagyi, majd századosi rangban. A Tanácsköztársaság idején 1919 márciusától júniusig a Vörös Hadsereg tisztjeként a budapesti városparancsnokságon szolgált. Június 25-én a tanács hatalom elleni felkelés másnapján rendelkezési állományba helyezték. 1919. augusztus 23-tól 1920. szeptember végéig újra a városparancsnokságon szolgált. 1921 és 1925 között beosztott őrnagy a Honvédelmi Minisztériumban. 1929 és 1933 között Horthy Miklós kormányzó katonai irodájának főnökhelyettesi posztját töltötte be. 1929-ben vitézi címet és alezredesi rangot kapott. 1933-tól 1936-ig katonai attasé Berlinben; ezredessé léptették elő. Ezután Kecskemétre helyezték, 1938-ban a 2. lovasdandár parancsnoka, 1939-ben elérte a tábornoki rendfokozatot. 1940-ben kinevezték az I. gyorshadtest élére. 1941-ben részt vett a Jugoszlávia és a Szovjetunió elleni hadjáratokban 1941 novemberétől altábornagy. 1942. február és október között a IX. hadtest parancsnoka. 1942. november 11-étől a kormányzó főhadsegéde, katonai irodájának vezetője. 1943. augusztus 1-jétől vezérezredes. 1944. augusztus 1-jétől Horthy kormányzó kinevezte az Északkeleti–Kárpátokban állomásozó 1. magyar hadsereg parancsnokává. Már hadsereg-parancsnoki kinevezése előtt, majd a fronton világossá vált előtte, hogy Németország elvesztette a háborút. 1944. október 16-án Ökörmező térségében szűkebb törzsével átment a 4. Ukrán Front parancsnokságára. Átállása után megpróbálta szembefordítani az 1. magyar hadsereget a németekkel. Intézkedést adott ki „az orosz hadsereggel való ellenségeskedés megszüntetésére és a német elleni harc megindítására”, de mindössze húszezer magyar katona és tiszt ment át szovjet oldalra. November elején Moszkvában csatlakozott a magyar fegyverszüneti küldöttséghez. Részt vett a kormányalakítási tárgyalásokon. Szovjet kezdeményezésre és némi vonakodás után vállalta, hogy irányítja a felszabadított magyarországi területeken felállítandó ideiglenes kormányt. 1944. december 12-kén a moszkvai tárgyalásokon részt vett magyar politikusokkal és a szovjet kormány megbízottaival együtt érkezett Debrecenbe. 1944. december 16-án a Debreceni Nemzeti Bizottság párton kívüli képviselőként delegálta az Ideiglenes Nemzetgyűlésbe. A koalíciós pártok megegyezése után az Ideiglenes Nemzetgyűlés 1944. december 22-én az Ideiglenes Nemzeti Kormány miniszterelnökévé választotta, amely tisztséget 1945. november 15-ig töltötte be. 1945. január 26-ától december 7-ig a Nemzeti Főtanács tagja volt. Nem voltak kormányzati tapasztalatai, gazdasági és politikai kérdésekben nem könnyen igazodott el, nem sikerült kellő személyes tekintélyre sem szert tennie, kormányfői teendőit a körülményekhez képest jól látta el. Jó kapcsolatai alakultak ki Puskinnal, a szovjet kormány magyarországi megbízottjával, majd követével és Vorosilov marsallal, a Szövetséges Ellenőrző Bizottság elnökével. Tekintettel kellett lennie a szovjet elvárásokra, de ezzel együtt igyekezett megvédeni a nemzeti érdekeket. Szót emelt, ha a szovjet hatóságok, főként a SZEB megyei megbízottai túllépték hatáskörüket,

és indokolatlanul beavatkoztak a magyar belpolitikába. Mérsékelt politikusnak számított, ellenezte a radikális változásokat s a Magyar Kommunista Párt növekvő befolyását szeretne volna visszaszorítani, ugyanakkor támogatta a földreform végrehajtását, a politikai szabadságjogok helyreállítását s a parlamentáris demokrácia intézményeinek a kiépítését. Maga is szorgalmazta az átmeneti helyzetet megszüntető nemzetgyűlési választások mielőbbi megtartását. 1945. november 4-én – a nemzet érdekében miniszterelnökként kifejtett munkásságáért, a megbecsülés jeleként – külön törvény alapján úgynevezett közéleti személyként került újra a nemzetgyűlésbe. Ellenállási érdemei alapján meghagyott birtokára visszavonulva gazdálkodott. 1947 augusztusában belépett a Pfeiffer Zoltán vezette ellenzéki Magyar Függetlenségi Pártba, novemberig a pártot vezető intézőbizottság, a „hetesfogat” tagja lett. 1947. augusztus 31-én Pest-Pilis-Solt-Kiskun és Bács-Bodrog vármegye választókerületben országgyűlési képviselővé választották, de mandátumát az MFP többi képviselőjéhez hasonlóan 1947. november 20-án minden alap nélkül megsemmisítették. Ezután teljesen visszavonult a politikai élettől. Harmadik szívinfarktuszát már nem élte túl. Családja magánemberként temettette el, az akkori kormány a temetésen nem képviseltette magát.